

S. Sayısı : 70

11 nisan 1334 tarihli gümrük kanununun 49 uncu maddesine bir fıkra ilâvesi hakkında kanun lâyihası ve Gümrük ve inhisarlar, Adliye, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/468)

T. C.
Başvekâlet
Kararlar müdürlüğü
Sayı: 6/3164

26-II-1932

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

11 nisan 1334 tarihli gümrük kanununun 49 uncu maddesine bir fıkra ilâvesi hakkında Gümrük ve Inhisarlar vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 19-XII-932 tarihli içtımında Yüksek Melise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur efendim.

Başvekil
İsmet

Gümrük kanununun 49 uncu maddesine bir fıkra ilâvesi hakkındaki kanun lâyihasının esbabı mucibesini

Bir eenebi memleketten gelib Türkiyeden geçerek diğer bir eenebi memlekete gideu eşyanın ilk gümrükten sevki tarihinden itibaren altı ay zarfında son gümrükten memaliki eenebiyeye keyfiyeti ihraçı alelûsul isbat edildiği takdirde reddedilmek üzere gümrük kanununun 48 nci maddesi mucibince ilk gümrükçe ithalât resmi nakten veya seneden tahtı temine alınmakta ve yine kanunu mezkûrun 49 ncu maddesi hükmüne tevfikân transit eşyasının son gümrükten inrar olunduğu müddeti muayyene zarfında ve usulü dairesinde isbat olunmadığı takdirde, temin edilen gümrük resmi tevkif veya tahsil ile irad kaydolunmaktadır.

Ahiren İrana nakledilmek üzere Trabzon gümrüğünce muamelei rüsumiyesi ifa ve Kızıldizeye sevkedilen eşyadan bir kısmı esnayı rahta gasb ve sirkat edilmiş ve keyfiyet Hükümet ve mahkemeye tesbit olunmuş iken galıman eşyanın resimden istisnası hakkında kanunda bir sarahat olmadığı ve bu eşya dahilinde kaldığı eihetle, gümrük resmi ashabından aranılmakta bulunmuştur.

Ashabı eşyanın hem zararını, hem de resim tediyesi mecburiyetinden dolayı şikâyetlerini mucib olan bu kâbil hâdiselerde kendilerine kusur atfedilmesini mümteni kılan hususiyet, bu ve emsali hâdiseler için kanunun boşluğunu dolduracak bir hüküm tedvinini zarurî kılmış ve ledettetik başlıca Avrupa Devletleri mevzuatında da dahilinde duçarı telef ve ziya olan transit eşyasından rüsum talep edilmemesi esas ittihaz edildiği anlaşılmış olmasına binaen sirkat veya gasbedildiği tahkikatı mülkiye ve mahkeme ilâmı ile sabit olan eşya için sahiblerinden vergi ve rüsum aranılmayarak matlûbat hakkında sarik veya gasiblarına müracaat olunacağını tazammun eden bir madde kanuniye lâyihası tanzim ve takdim kılınmıştır.

Gümrük ve İnhisarlar encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Gümrük ve İ. encümeni

Karar No. 3

Esas No 1/468

12 - III - 1933

Yüksek Reisliğe

11 nisan 1334 tarihli gümrük kanununun 49 nu maddesine bir fıkra ilâvesi hakkında Gümrük ve İnhisarlar vekilligince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetinin 19 - XII - 1932 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasile esbabı mucibesinin gönderildiğine dair Başvekâleti Celilenin 26 - XII - 1932 tarih ve 6/3164 numaralı tezkeresi Encümenimize havale buyurulmuş olmakla Gümrük ve İnhisarlar vekâleti müsteşarı beyin huzurile mütalea ve tetkik olunudu:

Gümrük ve İnhisarlar vekilliginin esbabı mucibesinde: Bir ecnebi memleketten gelip Türkiyeden geçerek diğer bir ecnebi memlekete giden eşyanın ithalât resminin sureti temin ve reddi hakkında gümrük kanununun 48 ve 49 cu maddeleri ahkâmı tatbik edilmekte ise de Türkiye dahilinde gasb ve sirkat gibi mücbir sebeblerle zayi olduğu mülki tahkikat üzerine mahkeme ilâmile tahakkuk eden eşya hakkında mezkûr maddelerde sarahat olmadığından zayi olan eşya resminin tevkif ve tahsili transit tacirlerinin hem eşya zararını hem de resim tediyesini istilzam ettiğinden ziyar tahakkuk eden eşyadan kısmen veya tamamen resim alınmaması Hükümetçe muvafık görülmüştür.

Bilhassa İran transitinin iktisadî ehemmiyeti aşikâr olup bu hususta alınacak esaslı tedbir transit yollarının katî surette emniyetini tesis olmakla beraber bazı hususiyet ve zaruretlere binaen Hükümetin bu baptaki teklifi muvafık görülmüş ise de, madde metninde gasp ve sirkat

tin mülki tahkikat ve mahkeme ilâmile isbatı ifadesi, hâdisat ve takibatın muhtelif netayicine nazaran maksadı temin edemeyeceği mütalea kılınmıştır.

Meselâ: yağma edilen veya çalınan eşyanın kısmen veya tamamen elde edilmesi suretile suçların meşhud suç halinde tutulmuş olması veya suçlular tutulmamakla beraber vakarın meşhud suç halinde tesbit edilmiş bulunması zabıta adliye tahkikatı ile tesbit ve en büyük mülkiye memurluğunca teyid olunması neticeleri hâsıl olabileceği gibi eşya kısmen veya tamamen elde edilmediği halde yağma edenler veya çalanlar tutulabilir. Aynı zamanda eşya kısmen veya tamamen elde edildiği halde yağma edenler ve çalanlar elde edilmeyebilir. Binaenaleyh muhtelif neticelere göre mülki tahkikatın kâfi gelebileceği şekiller ile mahkeme ilâmının istihsali mümkün olacak şekillerinin bittetik tesbiti ile maksadın suhulet ve emniyetle teminini icab edecek metnin ona göre Adliye encümenince taidilen tanzimi encümenimizce münasib görülmüş, bütçeye de taallûku bulunmuş olmakla Adliye ve Bütçe encümenlerine de havale buyurulması zmnında Yüksek Reisliğe arz olunur.

G. ve İ. En. Rs. M. M. Kâ.

Çorum	Ordu	Cebelibereket
İsmet	A. Şevket	H. Basri
Kırşehir	Trabzon	Samsun
Serdar	Daniş	Mehmed
Malatya	Bursa	Cebelibereket
Talât Haşim	Rüştü	İbrahim

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye encümeni

-Karar No. 9

Esas No. 1/468

17 - XII - 1933

Yüksek Reisliğe

11 nisan 1334 tarihli gümrük kanununun 49 neu maddesine bir fıkra ilâvesi hakkında Gümrük ve inhisarlar vekilligince hazırlanıp İera Vekilleri Heyetince kabul edilerek Başvekâletin 26 kânunuevvel 1932 tarih ve 6/3164 numaralı tezkeresile Yüksek Meclise gönderilen kanun lâyihası evvelâ Gümrük ve inhisarlar encümine havale edilmiş ve bu encümen tetkikatını havi mazbata ile birlikte encümenimize tevdi edilmiş olup Gümrük ve inhisarlar vekâleti müsteşarı ve Hukuk müşaviri beyler huzurile tetkik ve müzakere olundu.

Bir ecebi memlekete götürülmek üzere gümrüklerimizden giren transit eşyasının memleket dahilinde sirkat veya gasb suretile ziya halinde sahiblerinden gümrük resminin alınmaması münasib olacağından bu maksadı temin için gümrük kanununa bu yolda bir hüküm ilâvesinden ibaret olan kanun lâyihası esas itibarile kabul edilmiştir.

Ancak lâyihada ziya sebepleri sirkat veya gasb suretlerine hasredilmiş olup bunlardan gayrimücbir sebepler tesiri altında telef ve ziya vukubulursa yine vergi ve resim alınmaması dahi muvafık görülerek mücbir sebepler tabiriyle ziya sebepleri tevsi bulunduğu gibi sirkat veya gasb tabirleri yerine maksadı daha ziyade temin edeceği mülahazasile gasb veya yağma tabirleri istimal olunmuştur. Kendiliğinden bozulan ve mücbir hallerin tesirile hasara uğrayan eşyanın bu hükümden istifade etmemesi dahi tabii görülerek maddeye ona göre bir kayıd ilâve edilmiştir. Bundan başka lâyihada mücbir sebeplerin ve bunların doğurduğu ziyaların mahkeme ilâmı ve tahkikatı mülkiye ile sabit olması lâzımgeleceği zikredilmiş ise de alâkadarları hem mülki tahkikat ve hem de mahkeme ilâmile isbata mecbur tutmak onlara bilâlüzum fazla külfet tahmil etmek olacağından mücbir sebeplerin nelerden ibaret olabileceği tahlil edilerek bunların mahiyetleri itibarile bazıları cürümüşhud halinde vukubulmuş gasb veya yağmadan diğerleri de meşhur ve malûm hâdi-

selerden ibaret olabileceği ve bunlardan maada şekillerde tezahür edebilen mücbir sebepler dahi vukubulabileceği neticesine varılmış, bundan dolayı hem suiistimale ve binnetice gümrük varidatının ziyama sebep olmamak ve hem de alâkadarları lüzumsuz ve uzun külfet ve meraşimden kurtarmak maksadile mücbir sebepler cürümüşhud şeklinde veya malûm ve meşhur hâdiseler suretinde tecelli ederse hâdisenin nevine göre alâkadarların müddeiumumilerden veya idare heyetlerinden alacakları evrak ve mazbata ile iddialarını ispat eylemelerine müsaa-de olunmuş ve ancak bu vesaik kanaat bahşolmadığı takdirde gümrük müdürleri de evvelece temin eyledikleri rüsümü iadeye mecbur edilmiş ve bunların kararlarını kabul etmemeyen alâkalıların idari yoldan itiraz hakları kabul olunmuş ve maada hallerde tecelli edecek mücbir sebeplerin vukuu iddiasının dahi mutlaka mahkeme ilâmile isbatı lâzımgeleceği esaslı mahfuz tutulmuştur.

Bütün bu noktaları ihtiva eylemek ve ilâve edilen hüküm ile bu maddenin ihtiva eylediği asıl hükmün ilk okunuşla anlaşılabilmesi için 49 neu maddeye bir fıkra ilâvesinden sarfınazar edilerek 49 neu madde yerine kaim olmak üzere yeni vazdedilen hükümler ile, değiştirilmeyen hükmü ihtiva eder şekilde yeniden bir madde yazılmıştır.

Müzakere esnasında bu gibi hallerde alâkadarları bağlayan altı aylık müddet tahkikat veya muhakeme sebeble geçmiş olursa bu vergi ve resimleri alamayacakları mülahaza edilerek maddeye tahkikat veya muhakeme ile geçen müddetin altı aya mahsub edilmemesi yolunda bir hüküm ilâvesi düşünülmüş ise de yapılan müzakere neticesinde bu sebeplerle geçecek zamanın altı aydan mahsub edilmeyeceği tabii ve ahkâmı umumiye icabatından görülmekle bu cihetin yeniden kanuna yazılması zaid görülmüştür.

Bazı kelime değişiklikleriyle muvakkat madde dahi yeniden yazılmıştır.

Encümenimizce bu şekilde tadilen kabul

olunan lâyiha arz ve takdim olunur.

Ad. En. Rs.	Bu. M. M.	Aza	Aza	Aza	Aza	Aza
Çorum	Trabzon	Antalya	Antalya	Çanakkale	Kayseri	Tokad
Münür	Raif	Haydar	Numan	Osman Niyazi	S. Azmi	Nâzım

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye encümeni

Karar No. 28

Esas No. 1/468

13 - XII - 1934

T. B. M. M. Reisliğine

11 nisan 1934 tarihli gümrük kanununun 49 neu maddesinin değiştirilmesine dair Hükûmetce Büyük Meclise sunulub Gümrük ve inhisarlar ve Adliye encümenlerinde müzakereden sonra encümenimize havale edilmiş olan kanun lâyihası Gümrük ve inhisarlar vekâleti müsteşarı hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Memleket içinde mücbir sebeplerle telef ve zayi olan transit eşyadan gümrük resmi alınmaması esası encümenimizce de tasvib edilmiş ancak yapılan yazı değişiklikleriyle vuzuh verilmiştir.

Meşhud suç halindeki gasıb ve yağmalarda Cümhuriyet müddeiumumilerinin verecekleri belgelerle diğer hallerde idare heyetlerinin verecekleri mazbataların, gümrük idarelerince itlak halinde reddedilmesini ve hak sahiblerinin idarî yoldan itiraza sevkolunmasını encümenimiz doğru bulmamıştır. Encümenimiz gümrük müdür ve başmüdürlerinin varaka veya mazbataların noksanlarının tamamlanmasını tanzim eden makamlardan istemelerini tasrih etmiştir. Müdür veya başmüdürler usullerine uygun varaka ve mazbataları kabul ederek teminatı geri verebile-

cekleri gibi her hangi bir vaziyette red yerine mercilerinin kararını alacaklardır. Vekâletçe alınmış bir karar üzerine idarî kaza yoluna müracaat daha doğru bulunmuş ve bunda halk için de kolaylık görülmüştür.

Transit eşyayı taşınmak üzere gümrüğe teminata bağlanarak memlekete giren nakil vasıtalarının da telef ve zayi olması ihtimali düşünülmüş maddeye bunlar da ilâve edilmiştir.

Muvakkat madde de nakil vasıtaları ilâve edilmek suretile tadil edilmiştir.

Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye E. R.	M. M.	Kâtib
Gümüşane	Isparta	Aydın
H. F. Ataç	Kemal Ünal	Adnan
Aza	Aza	Aza
Balıkesir	Diyarbakir	İstanbul
Perteve	Zülfü	Hamdi Gürsoy
Aza	Aza	Aza
İzmir	Manisa	Kütahya
Kâmil Dursun	Tahir	Naşid Ulug

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Karar No. 52

Esas No. 1/468

17 - XII - 1934

Yüksek Reisliğe

11 nisan 1934 tarihli gümrük kanununun Başvekâletin 26 - XII - 1932 tarih ve 6/3164 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulmuş olan

(S. Sayısı : 70)

kanun lâyihası ve Gümrük ve inhisarlar, Adliye ve Maliye encümenlerinin mazbataları Gümrük ve inhisarlar vekâleti müsteşarı bulunduğu halde okundu ve konuşuldu.

Bu değişikliği icab ettiren sebepleri göz önüne alan encümenimiz Maliye encümeninin fikirlerine iştirak etmeği muvafık bulmuş ve bu encümen tarafından hazırlanan lâyihayı olduğu gibi kabul etmiştir.

Müstacelen müzakeresi dileğile Umumi heyetin tasvibine konulmak üzere Yüksek Reisliğe

sunuldu.

Reis	R. V.	M. M.	Kâtib
Burdur	Isparta	Bayazıt	Balıkesir
M. Ş. Özkan	M. Ünsal	İhsan	Enver
Çorum	Erzurum		Giresun
Mustafa	A. Araslı		Kâzım Akay
İzmir	Kayseri		Kırklareli
K. İnanç	H. Hilmi		Ş. Ödül
Kırklareli		Yozgad	
M. Nahid		S. İçöz	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

11 nisan 334 tarihli gümrük kanununun 49 ncu maddesine bir fıkra ilâvesine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — 11 nisan 1334 tarihli gümrük kanununun 49 ncu maddesine aşağıdaki fıkra ilâve edilmiştir :

(Ancak hududu millî dahilinde sirkat veya gasb suretile ziyar tahkikatı mülkiye ve mahkeme ilâmı ile sabit olan eşyanın vergi ve resimleri sahiblerinden aranılmaz ve bu matlubat için sarık veya gasbilerine müracaat olunur).

MUVAKKAT MADDE — Bu kanun hükmü, meriyetinden evvel sirkat veya gasbedilen ve henüz vergi ve resimleri tahsil edilmemiş olan eşyaya da şamildir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun icrasına Maliye,

ADLIYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

11 nisan 1334 tarihli gümrük kanununun 49 ncu maddesini değiştiren kanun lâyihası

MADDE 1 — 11 nisan 334 tarihli gümrük kanununun 49 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Transit eşyasının son gümrükten imrar olduğu müddeti muayyene zarfında ve usulî dairesinde ispat olunamadığı takdirde temin edilen gümrük resmi tevkif veya tahsil ile irad kaydolunur.

Şu kadar ki eşyanın bozulması veya hasara uğraması hali müstesna olmak üzere Türkiye sınırları içinde mücbir sebeplerden dolayı telef ve zayi olan eşyanın vergi ve resimleri sahiblerinden aranmaz. Mücbir sebeplerin ve doğrudukları telef ve ziyaların mahkeme ilâm ile ispat edilmesi lâzımdır.

Ancak telef ve ziyar doğuran mücbir sebepler meşhud suç şeklinde vukubulmuş gasb veya yağmadan ibaret olursa hazırlık tahkikatı üzerine Cümhuriyet müddeumumilerinin verecekleri varakalarla, şayed bu telef ve ziya meşhur ve malûm diğer nevi hâdiseler neticesi ise bu bab ta yapılacak tahkikat üzerine mahallî idare heyetlerinin verecekleri mazbatalarla alâkadarlar, teminat almış olan gümrük idarelerine müracaat ederler. O mahallerde gümrük müdür veya başmüdürleri tarafından bu evrak üzerine teminatın iadesi hakkında bir karar verilir. Bu karar aleyhine alâkadarların idarî yolda itiraz hakları vardır.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanun hükümleri meriyetten evvel bu şekilde telef ve zayi olubda henüz vergi ve resimleri tahsil veya irad kaydolunmayan transit eşyasına da şamildir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanun hükümlerini Adliye,

MALİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

11 nisan 1334 tarihli gümrük kanununun 49 ncu maddesini değiştiren kanun lâyihası

MADDE 1 — 11 nisan 334 tarihli gümrük kanununun 49 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Transit eşyanın son gümrükten çıkarıldığı yazılı müddeti içinde ve yollarına uygun olarak ispat edilemezse, temin olunan gümrük resmile başka vergiler irad kaydedilir.

Türkiye sınırları içinde mücbir sebeplerden dolayı telef ve zayi olan teminata bağlı transit eşyasile bunların nakil vasıtalarının vergi ve resimleri sahiblerinden aranmaz. Eşyanın bozulması veya hasara uğraması bu hükmün dışındadır.

Mücbir sebepler ve doğurdıkları telef ve ziyalar mahkeme ilâmile ispat edilir.

Ancak telef ve zıyar doğuran mücbir sebepler meşhud suç şeklinde işlenmiş gasb ve yağma olursa hazırlık tahkikatı üzerine Cümhuriyet müddeiumumileri alâkalılara bir belge verirler.

Eğer bu telef ve zıya herkesçe bilinen ve duyulan başka türlü hâdiseler yüzünden olmuş ise o yerin idare heyeti bunu tahkik ederek bir mazbata verir.

Alâkalılar yukarıdaki belge veya mazbatayı teminatı almış olan gümrük idaresine verirler.

Gümrük idareleri lüzumunda bunları veren makamlarla muhabere ederek eksikleri tamamlandığında teminatı geri verir.

Gümrük idareleri teminatı geri vermedikleri hallerde alâkalılar vekâlete itiraz ederler. Vekâlet kararları aleyhine idarî kazaya gidilir.

Teminata bağlı transit eşya nakil vasıtalarının telef ve zıyar idare heyeti mazbatasile ispat edilebilir.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun meriyetinden evvel birinci maddedeki şekillerde telef ve zayi olubda henüz vergi ve resimleri tahsil veya irad kaydolunmayan transit eşyasile bunların nakil vasıtaları da bu kanun hükümlerine tâbidir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 3 — Bu kanun hükümlerini Adliye,

Ha.

Gümrük ve inhisarlar vekilleri memurdur.

19 - XII - 1932

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.
<i>İsmet</i>	<i>Yusuf Kemal</i>	<i>Zekâi</i>	<i>Ş. Kaya</i>
Ha. V.	Mal. V.	Mf. V.	
<i>Dr. T. Rüşti</i>	<i>M. Abdülhalik</i>	<i>Dr. Reşid Galib</i>	
Na. V.	İk. V.	S. İ. M. V.	
<i>Hülmî</i>	<i>M. Celâl</i>	<i>Dr. Refik</i>	
G. İ. V.	Zr. V.		
<i>Alî Rana</i>	<i>Muhlis</i>		

Ad. E.

Maliye ve Gümrük ve inhisarlar vekilleri yerine getirir.

Mal. E.

Maliye ve Gümruk ve inhisarlar vekilleri yerine getirir.

